

РЕШЊАРСКИ ПАСОЖИША

ГОДИНА XXXIX

12. АВГУСТ 2026.

БРОЈ 62

ЧАСТ И ЗАДОВОЉСТВО

Јесам ли ја икада за ових 22 године њевала у Ваљево? – питала је Марија Шерифовић публику чим је изашла на сцену. Одговор је стигао у једном гласу – „He!“ – уз громогласан аплауз и овације. Тако је почело прво ваљевско дружење једног од најпрепознатљивијих гласова домаће музичке сцене и публике која је њен долазак, изгледа, дуго чекала. Плато испред Центра за културу, уз Колубару, био је испуњен публиком која је Марију дочекала великим аплаузом. Наступ је почео песмом „Другачија“, и већ од првих тактова публика је показала да ће бити активан учесник вечери. Марија је признала да не зна како их пут раније није довео у Ваљево, а потом се осврнула и на Тешњарске вечери, које су ове године стигле до 39. издања.

– Првенствено желим да се захвалим на позиву. Свакако је велика част и задовољство бити део било чега што има традицију. Чула сам да је ово 39. година, а како живимо у доба где је готово немогуће традицију одржати, ја желим организаторима да ово потраје бар још толико, па онда да видимо шта ћемо да радимо – поручила је Марија Шерифовић.

Након ових речи, Марија је у свом препознатљивом духовитом маниру најавила вече испуњено песмом, поручивши да је добро расположена

и да све указује на то да би могао да уследи „један добар концерт“. Уз опаску да је мало нервирају мириси плескавица који допиру из околине, позвала је публику да заједно певају и креирају ноћ коју ће дуго памтити.

А онда је уследило оно због чега су Ваљевци те вечери дошли – песма.

Низале су се познате нумере и хитови, а публика је готово сваку песму певала заједно са Маријом. Како је концерт одмицао, атмосфера је постајала све непосреднија, а она је током целе вечери разговарала са публиком, шалила се и реаговала на дешавања око себе. Да је снажан утисак понела са собом, Марија је показала и у видео – поруци коју је објавила на свом Инстаграм профилу, снимљеној док је одлазила из града.

– Е, имам да изјавим да сам мртва шокирана. Значи, овај концерт у Ваљево вечерас је био један од бољих, ја не знам у претходних колико... У Ваљево живи неки диван свет, ја не знам ни како је прошло 22 године да не запевам у Ваљево. Сигурна сам да ћемо се сада дружити чешће. Хвала вам на

љубави, хвала вам на свему, требало ми је ово вечерас. Тако да, даме и господо, била је част и задовољство певати за такву публику вечерас – рекла је у видео поруци.

После више од две деценије, прво дружење Марије Шерифовић и Ваљева завршено је најавом нових сусрета. Ако је судити по дочеку који јој је приредила публика на Ваљевском летњем фестивалу, на њих се неће дуго чекати. Д. Д.

Нови концерт чланова и пријатеља ЦЗНТК „Абрашевић“ обележио је претпоследње вече овогодишњег фестивала на платоу испред Центра за културу. Овим догађајем настављена је традиција да се друштво, у којем тренутно функционише седам секција, представи јавности са разноликим садржајима.

Поред младих који се појављују на бројним догађајима у самом граду ово је била прилика да се окупљени подсети и старијих уметника, чији је одзив био задовољавајући.

– Публику очекује интересантан програм у којем ће се, између осталих, представити ветерани, народни оркестар, етно певачка група, дечији хор и бројни солисти, певачи и уметници који су део живота провели у „Абрашевићу“. Укратко, ово је замишљено као вече пријатеља и свих оних који се враћају у кућу у којој су се музички образовали. Верујем да ће тако бити и у будућности на Тешњарским вечерима – поручила је Мила Павловић, уметнички руководилац етно – певачке групе.

У публици су се нашли и родитељи са децом за које су, како је додала, овакви садржаји права прилика да се што пре упознају са традиционалном, народном, поп и рок музиком, односно квалитетним звуцима. С. Г.

ЧЕТИРИ ДЕЦЕНИЈЕ ЉУБАВИ

Иако се неретко дешава да музичке звезде нису претерано расположене за разговор са медијима пред наступ на Тешњарским вечерима, то није био случај са Хајрудином Харијем Варешановићем. Напротив, духовити Сарајлија и вођа састава Хари Мата Хари је првог дана викенда у преподневним часовима нешто мање од пола сата био расположен за разговор са новинарима о бројним темама у граду, који приватно често посећује.

Наступ на овогодишњем фестивалу у склопу турнеје поводом 40 година рада је четврти у Ваљево, последњи 2012. године обележила је киша коју љубитељи његове музике и даље добро памте. Готово деценију и по касније нашао се на платоу испред Центра за културу, а не заборавља ни

наступе поред великог базена у добро познатом друштву.

– Сећам се мог доласка осамдесетих година прошлог века када је гост био и пријатељ, чувени Мики Јевремовић, који је касније често долазио у Сарајево, јер му је жена била из тог краја. Касније сам сарађивао са Жељком Јоксимовићем и заиста сам везан за људе из овог града. Трудим се да свакодневно напредујем, јер је то једини начин да се четири године опстане на сцени. Човек непрестано треба да учи, без обзира на популарност и актуелност, а публика увек тражи и нове песме па се надам да ће и Ваљевци то препознати – почео је причу Варешановић.

Фестивал са традицијом дугом четири деценије добро је познат уметнику који ће након Ниша и Ва-

ЧУВАРИ ТРАДИЦИЈЕ НА ИСТОЈ СЦЕНИ

Вече посвећено фолклору и наступима ваљевских културно – уметничких друштава већ годи-

ције и бројну публику. Тако је и овога пута Летња позорница крај Колубаре била испуњена игром,

нама је један од неизоставних програма фестивала, окупљајући на истој сцени чуваре народне тради-

песмом и народним ношњама, које су дочарале богатство српског фолклорног наслеђа.

љева овог лета наступати у амбијенту ботаничке баште „Јевремовац“ у Београду, али и на Палићу. Након тога током јесени, концерт у новосадском „Спенсу“ заказан је за 17. октобар.

– Критеријуми у мом случају не постоје, подједнако се радујем наступима у већим градовима и дворанама попут рецимо Сава центра, али и мањим местима и општинама. Заиста сам обишао највеће хале у државама бивше Југославије и увек се нађе публика која препознаје мој рад. Што се тиче избора песама као што сликари желе да своја најбоља дела представе посетиоцима изложбе и ја се трудим да понудим хитове захваљујући којима публика ево четири деценије тражи моје наступе.

Што се тиче репертоара углавном се на двочасовним наступима нађе око 30 песама, међу којима су и оне које публика увек поздрави громогласним аплаузима.

– Они који прате концерте знају да певам и неке од хитова мог детињства, нешто што ми је срцу драго попут нумере „Остала си увек иста“, хитова Микија Јевремовића, или неке севадлинке. Млади добро познају и старе песме, јер се једноставно преносе са генерације на генерацију. Генерално, сматрам да се југоносталгичари не предају тако лако, што се поред музике примећује када са сетом говоримо о квалитетним филмовима и серијама из Србије и окружења – поручио је Варешановић.

С. Г.

У сусрет великом јубилеју – четири деценије постојања – Тешњарске вечери остају централна тачка летњег живота Ваљева. Ова манифестација за грађане представља много више од обичног фестивала; она је чувар сећања, позорница традиције, али и повод за сталне дебате о томе у ком правцу би градска култура требало да се развија. Грађани су јединствени у једном: Тешњарске вечери заслужују концептуално освежење које ће направити баланс

ледно да овакав програм излази у сусрет потребама народа, да не кажем – подилази народу, јер је град крцат, атмосфера вашарска, угоститељи одлично пролазе. С друге стране, Тешњарске су изгубиле квалитет културних садржаја какав су имале од оснивања па можда наредних пар деценија, а програми ваљевских установа културе нису довољно атрактивни за овакву манифестацију. То није случајно и то је тренд који је захватио већи део Србије, све у служби

цета и подршку институцијама које чине језгро културе града.

– Волео бих да се обрати већа пажња на програме у културним установама попут Народног музеја, Модерне галерије и Библиотеке. Са девојком сам обишао изложбу у музеју која је заиста изванредна и сматрам да нема потребе издвајати огроман новац за музичке звезде. Уместо тога мишљења сам да би културни и уметнички програми требало додатно да се финансијски

ГЛАС ВАЉЕВАЦА ПРЕД ЈУБИЛЕЈ

између масовне забаве и високе уметности.

Свима добро позната суграђанка Љиља „Ћао-Ћао“ сматра да је потребно да се у програм фестивала врати позориште за одрасле.

– Тешњарске вечери за Ваљево представљају велики фестивал, за

Љиљана
Исидоровић
(Љиља „Ћао, ђао“)

свакога по нешто, и шетња и вашар и програми, све човек ту доживи. Ја сам учествовала у Тешњарским вечерима, када смо сви били активни у Абрашевићу у позоришту, била сам маскота, циганка гатара. Концепт се годинама није мењао, а можда би требало. Позориште је затајило, а могле би да буду и представе за одрасле као што је то било раније – поручује Љиља.

Наш суграђанин, новинар и ПР Бранко Петровић Пижон сматра да је потребан баланс између популизма и уметности.

– Концепција Тешњарских вечери је питање од милион долара, око којег Ваљевци већ дуго не могу да се сложе. Будимо искрени, очиг-

банализације друштвеног живота. Смита ми и што је програм постао предвидив, годинама су исти сегменти. Освежење је преко потребно, као и балансирање између популистичких и уметничких програма. Наравно, увек ће неко поручити урбанијем делу Ваљеваца: имате Цез фест и Абро фест па тамо задовољавајте своје потребе за културом. Можда су у праву?! – запитао се Бранко Петровић.

Студентска перспектива Лазара Дамњановића доноси конкретне

Лазар
Дамњановић
(студент)

предлоге за нове локације и садржаје прилагођене тинејџерима.

– Чини ми се да последњих неколико година у самом Тешњару нема довољно културних садржаја, а мислим да би поред старијих и најмлађих требало у будућности размишљати о више програма намењених тинејџерима односно младима и њиховим афинитетима – констатује Лазар Дамњановић.

Музички педагог Лука Јездичић залаже за рационалније трошење бу-

подрже, како би привукли и већи број млађих посетилаца – предлог је Луке Јездичића.

Позитиван осврт на очување фолклорне баштине, уз предлог за увођење озбиљнијих музичких жанрова дао је хармоникаш Лазар Пушић.

– Оно што је, по мом мишљењу, најкарактеристичније за Тешњарске

Лазар
Пушић
(хармоникаш)

вечери и што оставља најупечатљивији утисак јесте Вече ваљевског фолклора. То је део програма који се одржава дуги низ година и који памтим још из детињства. Посебно је важно што се кроз њега негују наше истинске вредности – култура, традиција, обичаји и све оно што је карактеристично за ваљевски крај. Можда би у наредним годинама било лепо отворити простор и за уметнике из области класичне и озбиљне оркестарске музике – оценио је Лазар Пушић.

Б. М.

39.
Тешњарске
Вечери

Бранко Петровић
Пижон
(новинар)

Лука
Јездичић
(музички педагог)

ТРАЖЕ СЕ БИНЕ

У оквиру овогодишњих Тешњарских вечери, Ваљево је подсетило зашто је некада важило за град музичара, уметника и пре свега – доброг рокенрола. На заједничком концерту наступили су ваљевски рок састави Инвазија, Оаза и Долар – бендови са традицијом дугом преко четири деценије. Сјајни локални музичари приредили су вече за памћење, али су истовремено послали једногласну и снажну поруку: оваквих дешавања мора бити током целе године, а рок музика заслужује много већи простор и на самом фестивалу.

Владимир Ђокић, гитариста култне Инвазије која у сталној постави (Миша, Аца, Бора и Влада) истиче је да је емоција пред домаћом публиком посебна, али да град пати од недостатка простора.

– Ми свирамо широм Србије – од Кикинде и Шапца до Ниша и Београда, али најлепше је кући. Ипак, у Ваљеву ван фестивала углавном наступамо у Чардаку и Фунгију, јер других места, нажалост, нема. Некада смо имали Дом омладине, Дом кул-

туре и редовне свирке. Сматрам да би оваквих дешавања морало да буде више током целе године, пре свега због ове нове, талентоване деце и нових бендова који морају некако да се афирмишу – поручио је Ђокић.

Бенд Оаза ове године слави импресивних 45 година опстанка на сцени, а ово им је био трећи наступ на Тешњарским вечерима. Басиста Јовица Јевтић није крио срећу што је рок добио своју шансу у граду којим, како каже, оправдано владају народњаци.

Да ваљевска рок сцена има будућност и да се традиција преноси са колена на колена, доказао је бенд Долар, предвођен оснивачем Максом, басистом Бобаном Матићем, клавијатуристом Игором Никићем и гитаристом Сашом Милићем. Њихово највеће појачање на бубњевима је млада Ива Јевтић, која је у бенд ушла симболично – наставивши стопама свог оца који је некада давно свирао у истом саставу.

– Буквално сам одрасла уз њихове песме и велико ми је задовољство што наступам у свом граду са овако квалитетним људима. Пресрећна сам што је град препознао значај алтернативне и рок музике, што је окупио бендове који трају деценијама и пружио прилику нама млађима да унесемо нову, младачку енергију, а публици да чује нешто другачије – рекла је Ива.

Б. М.

ИЗ ВАЉЕВА У СВЕТ

Ако неретко чујемо да се „најлепше оставља за крај“ нема дилеме да су сестре Гобовић, Марина и Марија, сигурно добар пример када су у питању овогодишње Тешњарске вечери. Добитнице бројних признања за допринос култури, уметности и очувању традиционалне музике практично су се вратиле тамо где је све почело пре нешто мање од две деценије. Истина, на једном другом догађају, који је према њиховом мишљењу био прекретница. После тога су српску културу и традицију представљале у САД-у, Русији, Кини, Уједињеним Арапским Емиратима и бројним другим државама.

– Ваљево за нас заузима посебно место, јер се управо за овај град везују неки од најлепших тренутака са почетка каријере. На „Златном опанку“ 2009. године као најбољи дует биле смо и апсолутне победнице фестивала. Признање је, можемо рећи са ове дистанце, усмерило наш музички пут. Овога пута у центру пажње биће изворна и етно музика, али и традиционалне песме других народа. У центру пажње била је изворна и етно музика, али и руске, кинеске, италијанске, шпанске и грчке композиције. Намера нам је да кроз музику спојимо различите културе и истовремено покажемо богатство наше традиције – каже сестре Гобовић.

Тешњарске вечери као фестивал добро познају, јер богата традиција указује колико су значајне за очување културе, музике и идентитета овог краја. Овакви фестивали су доказ да изворна и етно музика има своје место на летњим фестивалима што ће бити случај и у будућности.

– Прате нас људи свих генерација, што потврђује и да се љубав према музичкој баштини преноси и на младе. Посебно нас радује када видимо да певају заједно са нама и са искреним интересовањем прихватају традиционалну музику. Публика ове песме доживљава као део свог идентитета и корена, а такви сусрети потврђују да ова врста музике има своје место и у савременом времену. Док се преноси искрено и са љубављу живе међу људима – поручиле су признате уметнице.

У времену када су млади изложени мноштву музичких садржаја задатак сестара Гобовић је и да их упознају са оним што представља наше корене, културу и идентитет. Традиционална музика представљена је на савремен начин, кроз лепе интерпретације и занимљиве садржаје, али се чува њена аутентичност и дух. С. Г.

ПУТОВАЊЕ КРОЗ ДЕВЕТ МИЛЕНИЈУМА

Саставни део овогодишњег програма „Тешњарских вечери“ чини и јединствени археолошки кутак у Галерији Народног музеја Ваљево. Поставка која је настала у организацији Народног музеја Зрењанин, у сарадњи са Завичајним музејом Рума, креирана је као део обележавања Године археологије и плод је заједничког рада великог броја стручњака из целог региона, а посетиоци су током стручног вођења кустоса археолога Ђорђа Ђенића имали прилику да предмете сагледају хронолошки, кроз девет миленијума, пратећи дубоку трансформацију односа човека и животиње.

Прича започиње најстаријим риболиким фигурама из Лепенског Вира, чувеном „прародитељком“, старом око осам хиљада година. Период неолита доноси процват керамичких фигурина дивљих, али и првих представа домаћих животиња. Међу њима се посебно издваја чувени ритон – посуда у облику бика, која долази управо из збирке Народног музеја Ваљево. Метално доба карактерише чест мотив птице, која је заузимала важно место у тадашњим култовима, магији, митологији и веровањима везаним за загробни живот. У римском периоду приказ животиња постаје изразито реалистичан и масован. Животињски мотиви се појављују на скулптурама, фрескама, мозаицима, надгробним споменицима,

светиљкама и новцу. Улога животиња у Римском царству варијала је од кућног љубимца и свете/жртвене животиње, па све до забављача у суровим аренама. Средњи век доноси потпуни заокрет ка хришћанској симболици. Животиње почињу да сим-

болишу самог Исуса Христа (риба, паун и јагње у пратњи Доброг пастира), док голубица заузима важно место као симбол наде из старозаветне приче о Нојевој барци.

Б. М.

У Интернационалном уметничком студију „Радован Трнавац Мића“ у оквиру Тешњарских вечери свечано је отворена мултимедијална изложба

призоре у којима су се смењивали летови гавранова и безбрижна де-чија игра, Перћивале је почео да ствара прве фотографске белешке и

их у црно и осудивши их на тужан израз лица.

– У мојим цијанотипијама гавранови су се вратили да буду бели, сада имају нове авантуре, сусрећу Афродиту, лепоту, сећају се Колубарске битке, расејавају семе које рађа нове животе, претварају се у корњаче, медузе, морске звезде... Они су учинили да се поново осетим као дете и мислим да ће се то десити и са вама, да би пробали да замислимо један другачији свет, нови свет сачињен од игре, а не рата – поручио је Лука Перћивале.

Поред фасцинантних плавих отисака цијанотипија, посебан сегмент изложбе чини презентација шест кратких видео радова под називима „Поздрав путницима“, „Гаврани су постали деца“, „На талвери је слобода“, „А, ово ипак није ништа“, „Подводни пастир“ и „Успаванке“. Радозналост посетилаца привукао је и његов ауторски пројекат „Провербаријум“, који се бави очувањем и прикупљањем старих италијанских пословица и изрека, а чији су делови за ову прилику преведени на српски језик како би се приближили домаћој публици.

Б. М.

ГОДИНА СЈАЈНИХ РЕЗУЛТАТА

Природне лепоте, разговор људи у сеоском подручју, али и детаљи са Вимблдона, престижног тениског турнира у Енглеској само су неки од детаља нове изложбе Фото клуба Ваљево отворене првог дана Тешњарских вечери. Укупно 31 члан овог клуба представио се са фотографијама у Градској галерији, која је била испуњена онима који су желели да уживају у овој врсти уметности. О ква-

литету онога што су имали да виде указују и награде којих је у претходном периоду итекако било, указују и речи председника Александра Јовановића.

– Један од најважнијих резултата је број награда и фотографија на републичкој смотри одржаној у Крагујевцу, Мирослав Јеремић је освојио злато за своју колекцију, Владимир Лазић бронзу, а заслужили смо и једну похвалу. Треба поменути и изложбу фото клубова нешто раније када смо се вратили са бронзом и похвалом. Неопходно је подсетити и на учешће на Светском купу на којем смо се нашли међу 50 клубова у конкуренцији око 200 најбољих са свих континента.

СВЕТЛИ ПОЧЕЦИ

Наредне године Тешњарске вечери обележиће четири деценије постојања, али сећања на почетке и читаву замисао везану за ову манифестацију не бледе. Признати ваљевски фотограф Мирослав Јеремић памти период када је, како каже, град био мањи, људи другачији, а нова манифестација симболично заокружила модернизацију

старе чаршије. Тешњар је тада, подсећа, живео не само у току летњег фестивала, већ читаве године.

– Део града са друге стране Колубаре тих година није био насељен као данас, па је након сређивања простора у

Председник Фото клуба изразио је задовољство што у Градској галерији могу предочити јавности свој рад, али и чињеницу да су се у периоду за нама спортским речником „појачали“ што ће сигурно утицати и на квалитет оваквих изложби.

– Ваљевац Бранислав Бркић нам се придружио као председник Фото савеза Србије. Поред њега ту је и Слободан Лазић, чију су самосталну изложбу љубитељи фотографије могли да виде у Музеју завичајних писаца. Немица из Фрајбурга чији је муж Србин већ годинама стиже на Тешњарске вечери, што је још један показатељ да нам се придружују и инострани фотографи. Што се тиче простора у поменутом Музеју завичајних писаца имали смо две изложбе, али и низ посећених предавања о фотографији. План је да годину завршимо у Фото кафеу са популарним минијатурама и задо-

вољан сам што поред свега чланови размењују искуства и уживају у овој врсти уметности – завршио је Јовановић.

Ваљевском клубу би у будућности требало да се прикључи и мултимедијални уметник Владан Бабовић, чија се самостална изложба очекује до марта следеће године. С. Г.

близини Кнез Милошеве улице на ред стигла и стара чаршија. Памтим период када су се путописци дивили тадашњем изгледу Ваљева због ортогоналне пројекције па је идеја била да се у Тешњару организује локална манифестација, по узору на остале градове широм земље. Прве Тешњарске вечери уследиле су у близини друге здравствене станице, која је касније премештена и изазвала велико интересовање сутрађана – присећа се Јеремић.

Тадашњи уметнички директор Бранко Лукић пажљиво је бирао различите програме, који су се свидели свим генерацијама посетилаца. Представљали су се локални музичари и остали уметници, Народни музеј и Модерна галерија угостили су реномиране изложбе и то су заиста били добри програми. Са медијске стране Радио Ваљево је поред редовног извештавања током читавог дана емитовао разговоре са културним посленицима.

– Морам признати да је тих година заиста било задовољство проћи Кнез Милошевом и вратити се кроз Тешњар ка центру града. Оно што данас примећујем је много више посетилаца који долазе због концерта естрадних звезда и мислим да се Ваљевци све више повлаче. Волео бих и да се саобраћај у старој чаршији регулише, јер због непрестаног проласка возила то више није простор за шетњу и уживање. Што се тиче даљих планова везаних за манифестацију време ће показати шта нас чека у будућности – закључио је познати фотограф. С. Г.

МАЛИ УМЕТНИЦИ СТАРЕ ЧАРШИЈЕ

Боје, глина, децја машта и много различитих идеја испунили су стару ваљевску чаршију током креативних радионица које је за најмлађе Ваљевце организовала Туристичка организација Ваљево. Најмлађи учесници имали су прилику да кроз игру и дружење упознају различите технике и створе радове које су понели кући као успомену на фестивал.

На првој радионици тема је била град Ваљево, па су деца бојила препознатљиве мотиве свог града и украшавали гипсане рамове. Од боја и једноставних материјала настајали су мали, шарени радови, а сваки од њих био је другачији – баш као и идеје њихових малих аутора.

Желели смо да деци приближимо град и његове знаменитости, али и старе занате који данас полако изумиру. Важно је да кроз игру и стварање нешто истраже и науче, јер циљ није да детету дамо готов производ или играчку, већ да га научимо како се до тога долази. Кроз овакве активности развијају се и фина моторика и координација покрета, али и говор, истраживање и свест о окружењу. Дете кроз игру најлакше учи и управо је то оно што желимо да му пружимо – каже васпитачица Катарина Сакић.

Друга радионица била је посвећена грнчарији. Децје руке обликовале су глину, утискивале мотиве и од безобличног комада материјала стварале различите украсе. За учеснике је то било и прво упознавање са старим занатом, али и прилика да сами направе предмет који ће их подсећати на дан проведени у Тешњуру. Уз рад са глином, деца су имала прилику и да сама направе лицидерска срца, мећећи тесто и упознајући се са још једном традиционалном техником.

Кроз ове радионице Тешњарске вечери су и најмлађима понудиле простор за стваралаштво, дружење и упознавање са уметношћу. Истовремено, малишани су добили прилику да фестивал доживе као место на коме могу нешто сами да науче, направе и понесу са собом као успомену.

Д.Д.

ПОТРАГА ЗА СЛИКАМА

Проналазак уметничких дела од стране млађих пошетељаца и ове године обележио је традиционалну манифестацију у Модерној галерији. На овај начин настављен је низ догађаја који траје пет година са јасним циљем да се деци приближи све оно што поменута културна установа ради деценијама уназад. Некима од њих ово ће бити практично први долазак у признату галерију на чијем се челу налази директорка Марија Ђурић, која је и ове године стрпљиво чекала заинтересоване.

Уместо колекције Љубе Поповића ове године смо се фокусирали на актуелну изложбу, која је недавно отворена и разлог за то је једноставан. Намера је да ма-

лишани кроз рад 30 различитих уметника боље упознају технике, односно увиде разлику између вајарског дела, уља на платну и класичног цртежа. На овај начин ће стећи и нова знања када је у питању Модерна галерија као установа, али и чути детаље из биографија наших познатих сликара – каже директорка.

Неки од малишана који су се већ упознали са уметничким делима поново су стигли на радионицу, што је позитивна ствар јер се на тај начин ствара и публика која ће наставити богату традицију ове културне установе.

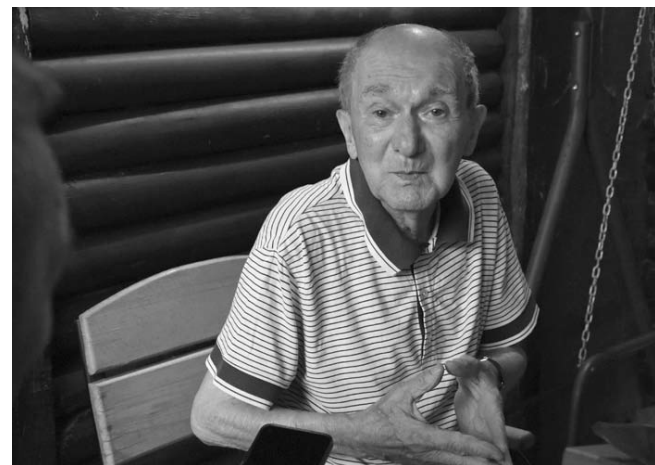
Истраживања показују да деца имају слабу концентрацију, односно да им пажња траје десетак минута. На нама је да их што пре заинтересујемо, а чињеница је да ће лакше запамтити уметничка дела и детаље до којих су сами дошли на оваквој радионици и сличним

активностима. Ови сусрети намењени су малишанима свих узраста, а јасна порука за њих је да уметност траје и заувек остаје.

Поред ове радионице у оквиру Тешњарских вечери организовано је и стручно вођење кроз галерију кустоса – историчара Јелене Матић.

С. Г.

ТОПОНИМИ И ЉУДИ

Шта повезује древни град на обали Црног мора, трешњу, Јабучје, Вишњић и наранцасту боју? На први поглед - готово ништа. А када се у причу умеша језик, испоставља се да између њих постоје везе које су преживеле векове. О необичним путевима речи, њиховом пореклу и везама са воћем и овога лета говорио је професор Драган Недељковић, редовни учесник Тешњарских вечери. У ресторану „Фунги“, овогодишња предавања била су посвећена топонимима насталим по воћу, називима воћа који су потекли од имена места, личним именим и презименима, али и бојама које су име добиле по воћу. Да оваквих прича има много више него што се на први поглед чини, показује и један пример који професор Недељковић издваја из богатог језичког материјала којим се бави.

НОВИ ИСТРАЖИВАЧИ

Сви они који су желели да кроз телескоп завиру у Сноћно небо и сазнају више о астрономији, али и виде конзервиране примерке животиња у теглама нису остали ускраћни ни на овим Тешњарским вечерима захваљујући друштву истраживача „Владимир Мандић Манда“.

Истраживачи су се уместо платоа испред Центра за културу овога пута нашли на Десанкином тргу, а нови нараштаји били су спремни да представе активности које их, како кажу, лакше спремају за животне изазове.

За разлику од претходних година овога пута са нама нису спелеолози, које практично сваког дана можете видети у близини Петничке пећине. Свим генерацијама пролазника наше присуство је занимљиво, итекако има људи који су раније били укључени у рад истраживача и желе да чују како ту традицију настављају нове генерације. Ту је наравно и часопис „Истраживач“ у којем се налазе детаљи неке од последњих акција, а наравно да су наши чланови расположени за разговор и о осталим темама везаним за природу и наше активности. Старији чланови су активни и у овом периоду године, док подмладак друштва нове обавезе чекају у септембру са повратком у ђачке клупе – каже члан друштва Маја Глишић.

На обалама Црног мора постоји град Керасос. Само Грци су по томе дали име воћки која је ту расла, а то је трешња. Град се и данас налази у Турској, име му је Гиресун. Од Керасоса су настали сви називи за трешњу у малтене свим европским језицима. Латински је segasus, а и сам назив трешња потиче од Керасоса – објашњава Недељковић.

Трагови воћа у језику, међутим, нису остали само у називима плодова. Има их у именима места, па се у нашим крајевима могу пронаћи Јабучје, Црвена Јабука, Трешњица и други називи који сведоче о томе колико је природа утицала на именовање простора. Воће је ушло и у лична имена и презимена – Вишња, Дуња, Трешња, Наранџа, као и Вишњић – а нашло је место и у називима боја. Наранџаста и кајсија боја само су неки од примера, док се и сами плодови препознају кроз називе попут боје шљиве или боје вишње.

То говори о богатству језика. Поједине биљне врсте имају по десет и више назива, у зависности од краја. Интересантно је да се у источној Србији доста разликују имена и називи воћа, воћњака и свега што је у вези са воћем од овог изговора који ми имамо. Има домаћих назива који су се проширили, али и оних који су добијени из латинског, грчког или неког другог језика. Све то показује колико је језик жив и колико се кроз њега могу пратити различити утицаји – каже Недељковић.

Професор Недељковић је до сада на Тешњарским вечерима обрадио више стотина тема, а овогодишње предавање показало је да ни једна свакодневна реч није нужно тако обична као што се нама чини.

Д. Д.

чајно, јер су управо овакве манифестације прилика да млади пролазници кроз неколико месеци постану и нови истраживачи.

С. Г.

39.
Томбаре
Бечери

МАГИЈА ПОЗОРИШТА ПУНИ САЛУ

Традиционални дечји позоришни програм у оквиру манифестације „Тешњарске вечери“ и ове године је потврдио статус најпопуларнијег садржаја за најмлађе Ваљевце. Велика сцена Центра за културу постала је епицентар дечје радости, маште и едукације, а да је дечји фестивал већ годинама апсолутни хит летњих дана

у Ваљеву, јасно је било од самог отварања. Репертоар који је публика имала прилику да види плод је пажљиве селекције и праћења трендова на домаћој позоришној

сцени. На великој сцени смењивали су се комади „Црвенкапа“, „Весели морнари“, „Велики бал“, „Алиса у граду чуда“, као и „Мали принц и ружа“. О овогодишњем концепту разговарали смо са ваљевском глумицом Ангелином Лукић, уредницом позоришног програма за децу у Центру за културу.

– Без икаквих изненађења, дечји позоришни фестивал пунио је свако вече салу Центра за културу. Трудимо се да радимо са најбољим трупамa и удружењима која имају и више представа, која раде нову продукцију дечјих представа. Продукција дечјих представа малих форми у Србији порасла је сплетом околности, па се сад лакше и бира. Трудимо се да, без обзира на то што је мала форма, то увек визуелно изгледа лепо, да буду лепи костими – открила је Ангелина Лукић уз напомену да је један од кључних циљева овог програма упознавање најмлађих са позоришном уметношћу. Како би се деца лакше прилагодила амбијенту, пре сваког извођења обраћа им се добра вила позоришта Добрила, лепа пракса од које се не одустаје.

Највећи део програма изводе позоришне трупе из других градова, претежно из Београда, али организатори увек оставе простор и за локалне ствараоце. Тако је ове године посебну пажњу привукло извођење представе „Маца папучарка“, коју су заједнички припремиле драмска секција вртића „Лане“ и Креативне радионице „Пинокио“. Б. М.

ЗАГОНЕТКЕ КОЈЕ ПОКРЕЋУ МАШТУ

Како настаје добра идеја, може ли загонетка да буде начин учења и зашто деца понекад много лакше памте оно што их заиста заинтересује? Одговори на ова питања тражили су се у Ваљевској гимназији, где је одржана радионица са писцем за децу и младе и аутором загонетки Урошем Петровићем. Радионицу за децу и одрасле организовао је НТЦ центар Ваљево. Уместо класичног предавања, учеснике су чекали питања, размишљање и трагање за решењима, а Петровић је кроз свој начин рада показао да пажња најлакше долази онда када је оно што учимо – занимљиво.

– Требало би да будемо што занимљивији деци, то је прва ствар. Оно што сам приметио кроз ове радионице, јесте да, ако је деци нешто интересно, могу да савладају и лекције из хемије иако су први или други разред основне школе. Важи и обрнуто, ако им је нешто досадно, не могу ни најлакшу лекцију да савладају јер им побегне пажња – каже Петровић.

Зато Петровић не прихвата објашњење да деца данас једноставно немају довољно концентрације. Напротив, сматра да одрасли морају више да се потруде да им понуде садржај који ће их покренути. У времену телефона, брзих информација и све присутније вештачке интелигенције, једна од његових порука упућена је и родите-

љима – да деци не помажу увек, већ да им оставе простор да сами дођу до решења.

– Живимо у најизазовнијем периоду човечанства, можда и најкомотнијем, зато што деца данас све имају, а практично немају ништа. Појава вештачке интелигенције доноси нове изазове поред телефона. На овим ра-

дионицама сам показао да деца могу да буду концентрисана и више од сат времена када им је нешто занимљиво. Морамо много да радимо са децом да би достигла неки свој потенцијал. Времена јесу изазовна, никада нисмо доживели овакав бум што се тиче технологије и не знамо шта ће донети сутра, али на нама је да урадимо све што можемо – поручио је Урош Петровић. Д. Д.

ГЕНЕРАЛ, СПОРТИСТА, ПИСАЦ

Међуопштински историјски архив Ваљево и ове године је у програму Тешњарских вечери отворио простор за сусрет са завичајном историјом. У средишту овогодишњег програма била је личност генерала Светомира Свете Ђукића, представљена кроз књигу историчара др Милића Милићевића „Светомир Света Ђукић – Закон надмоћности у историји“. Књига доноси свеобухватан поглед на живот и дело генерала Ђукића, лич-

ности чији је живот обухватио различите области – од војске до књижевности и политике. Управо та разноврсност, али и различита тумачења његовог дела кроз време, чине га сложеном историјском фигуром.

– Светомир Ђукић је толико широка личност да би се могао приказати једном речју, то је свестраност, а друга реч која би красила његов живот и његова дела је контраверзност – каже др Милић Милићевић, истичући да је Ђукић у различитим периодима био посматран и као херој и као издајник. Како наводи, његов живот тешко је свести на једну дефиницију, јер су се у њему преплитале војна, спортска, списатељска, политичка и емигрантска делатност.

Посебно место у књизи заузима Ђукићев спис „Закон надмоћности у историји“, објављен почетком 20. века. Према речима директорке Међуопштинског историјског архива Бојане Савчић, сачуван је, према досадашњим сазнањима, свега један примерак ове књиге у Народној библиотеци Србије. Издање је обogaћено свеобухватном биографијом Светомира Ђукића и библиографијом његовог списатељског опуса.

Прича о Ђукићу настављена је и кроз изложбу архивске грађе „Генерал Светомир Ђукић“, која је приређена као допуна књизи. На паноима су представљени документи и фотографије из различитих периода његовог живота, као и његов персонални досије, добијен од Војног архива. Посебна пажња посвећена је његовом војном и спортском ангажовању, али и вези са Ваљевом, градом у коме је провео део живота и школовања.

У оквиру програма представљен је и 60. број „Гласника“ Међуопштинског историјског архива Ваљево. Лубиларни број доноси текстове, прилоге и приказе посвећене пре свега завичајној историографији. Посебно место заузима постхумно објављен рад недавно преминулог Ваљевца Ристе Анђелополића о архитекти Момчилу Белобрку. Д. Д.

ОД ДИПЛОМАТЕ ДО МОНАХА

Од дипломатске каријере и живота у свету до монашког подвига и страдања – животни пут Светог Јакова Туманског, у свету Радоја Арсовића, тема је документарног филма аутора Бошка Милосављевића, који је публика имала прилику да погледа у порти Храма Покрова Пресвете Богородице.

Радоје Арсовић био је образован човек свог времена, са дипломатском каријером, али је његов животни пут касније кренуо у сасвим другом правцу. Духовно преумљење, сусрети са људима који су на њега оставили снажан утицај, а потом и монашење, водили су га ка животу који ће га учинити једним од познатих духовника српског народа. Преминуо је на путу за манастир Тумане, где је и сахрањен. Српска православна црква га је 2017. године канонизовала као Светог Јакова Туманског, а његово духовно наслеђе наставило је да живи међу верницима.

– Мене је у ствари занимао његов пут кроз дипломатију – то јесте световна ствар, али занимало ме је да ли је и колико био део дипломатског кора. Једнако ме занимао и преломни тренутак преумљења – да ли је то био сусрет са Божом Чеперковићем или, у шта верујем да јесте, сусрет са Владиком Николајем. Многи људи су након сусрета са човеком који толико обилује духом макар добро промислили о свему или променили животне навике. Занимала ме је и његова мученичка смрт после рата, посебно знајући судбину сабраће из манастира Жича. Жича је кроз историју до Другог светског рата била мушки манастир, а потом је постала женски јер монаха више није било – били су побијени или расстрелани – каже Милосављевић.

Филм настоји да приближи и његову духовну страну, што је, како истиче редитељ, посебно захтеван задатак. Биографски приступ тако је допуњен сведочењима црквених великодостојника, свештеника, монаха и монахиња, али и цртежима и играним реконструкцијама, како би се дочарао лик човека чија унутрашњост није увек лако преводива у филмску слику. На тај начин, филм покушава да приближи Светог Јакова и савременом гледаоцу, кроз причу о животном путу који је од световног живота водио ка дубокој посвећености вери.

У порти најстарије ваљевске богомоље одржано је и духовно вече „Пут Светог Саве“, током којег је прослављени драмски уметник хаџи Петар Божовић казивао одабране текстове посвећене првом српском архиепископу. Његова препознатљива интерпретација дочарала је лик и дело Светог Саве, његову духовну мисију и поуке о вери, знању и слози. Оба догађаја организовала је Епархија ваљевска, односно Храм Покрова Пресвете Богородице. Д. Д.

ВАЉЕВО ЧУВА СВОЈЕ СТВАРАОЦЕ

Прелепи амбијент дворишта Матичне библиотеке „Љубомир Ненадовић“ поново је постао средиште културног живота града, приредивши Завичајни књижевни „Агапе“. Овогодишње вечери донеле су емотивне, дубоке и визуелно богате приче четворо завичајних стваралаца.

Мирјана Лазаревић Фонтана, правница која је након 35 година живота у Швајцарској и одласка у пензију, одлучила да своје дугогодишње дневничке записе преточи у књиге, „Љубави трун, живот пун“ и „Она“ које су коначно промовисане и пред њеним Ваљевцима. Њена књижевна мисија заснована је на вери у емоцију која покреће свет, како је поручила - једини лек за све је љубав, и у складу са тим ускоро стиже нова књига која ће бити за све оне који су волели више пута.

Јордан Станојчић представио је своје капитално дело „Приче о песмама“, књигу која садржи чак 360 прича о настанку и судбини познатих народних мелодија. Посебне симпатије ваљевске публике привукло је откриће да је чувена Цунетова песма „Запевајте песме старе“ по-

свећена управо једној ваљевској лепотици, Душанки Зећ, жени специфичних љубичастих очију. Станојчић је овим делом оставио својеврсни завет поручивши да се вредност ове књиге огледа се у томе да су све те приче обједињене на једном месту, за будуће генерације.

Нова књига Мија Стојкановића „Брини о себи девојко...“ доноси приче из периода прве две године у Ваљеву и каснијег живота у Студентском граду у Београду када је сеоску невиност сменио судар са градским животом. Описујући Студентски град као свет бриљантних младих људи и „чистих душа“ које су привлачиле друге као светлост лептире, Стојкановић је објаснио кључни лајтмотив свог писања.

— Ми смо тамо били хришћани, а да нисмо знали за нешто посебно за хришћанство. Ми смо животом били хришћани, били смо ослонац једни другима. У првој књизи сам тражио саосећање, разумевање између људи различитих националности, верске припадности, тражио сам велике, човечне поступке. И овде ја тражим то људско, нешто човечно!

Ваљевска сценографиња и илустраторка Марија Јевтић, заједно са својим дугогодишњим пријатељем, учитељем и сарадником, познатим визуелним уметником Душаном Арсенићем, открила је публици тајне уметности илустрације. Иако је по струци сценографиња са успешном каријером у позоришту Атеље 212, Марија објашњава да је прекретница за улазак у свет дејче литературе било рођење њене ћерке. Као посебно емотиван пројекат издваја рад на култној „Јежевој кућици“, књизи која је на њу оставила дубок траг још у детињству, на чему је захвална Ваљевској библиотеци која ју је за тај пројекат ангажовала.

Књижевни Агапе у дворишту Библиотеке још једном је доказао да Ваљево чува своје ствараоце, а да њихове исписане речи постају трајни споменик локалне и националне културне баштине.

Б. М.

ДЕПРЕСИЈА ПОСЛЕ ОДМОРА

По први пут у оквиру програма традиционалне манифестације „Тешњарске вечери“ нашло се простора за једну медицинску тему. Др Александра Аничич, субспецијалиста форензичке психијатрије говорила је о депресији после годишњег одмора. Да је тема пуно погодак, показао је велики број посетилаца, али и потпуно другачији, динамичан концепт трибине. Др Аничич је подстакла публику на живу интеракцију, па се предавање брзо претворило у отворени разговор у којем су грађани постављали занимљива питања, делили своја искуства и дилеме, што би у будућности могао бити одличан модел за организовање сличних јавних трибина у Ваљеву.

Разбијајући предрасуде, др Аничич је на самом почетку појаснила да депресија после одмора није званична медицинска дијагноза, али је појава са којом се струка свакодневно суочава и да је циљ овог сусрета пре свега едукација јавности како би свако могао да направи јасну разлику између нормалне реакције на повратак у рутину и стања које захтева помоћ лекара.

Као главне симптоме она је навела појаву промена расположења, нервозу, несаницу, а као оријентире за процену да ли се обратити стручном лицу, она је навела два критеријума: интензитет тегоба (колико нас ометају у свакодневном функционисању) и време њиховог

трајања. Ако лоше расположење траје дан, два или три, реч је о обичној адаптацији. Међутим, уколико су тегобе пролонгиране на две до три недеље, време је за посету лекару.

— Свакако да је годишњи одмор неопходан. Није одмор крив за наше осећање после њега, него услови у којима живимо и радимо и који су наша свакодневица. Оно што бих ја истакла је да се запитамо да ли су зимски или летњи одмори једине 'светле тачке' нашег живота? Какав је то наш живот изван тога, да ли је то живот који ми бирамо и који желимо да живимо, и зашто суштински бежимо од њега — навела је на размишљање др Александра Аничич.

Б. М.

КАРАВАН СПОРТА И ДРУЖЕЊА

Сви они који воле спорт, видео игре и модерне технологије нису остали ускраћени на овогодишњим Тешњарским вечерима. Спортско – забавна манифестација 5Г МТС караван угостила је на Тргу Десанке Максимовић све оне жељне уживања уз добру музику и квалитетне садржаје.

— Од уводних сати приметна је била гужва и велика заинтересованих младих да одмере снаге са Немањом Дражићем, добро познатим фристајл баскеташем и јутјубером, а нису изостала ни надметања у Сони Плејстејшну где је у центру пажње био спорт. На распола-

гању ваљевским малишанима били су стони тенис и стони фудбал, али и све популарније ВР наочаре.

— Овај пројекат почео је септембра прошле године и до сада смо обишли више од 50 градова широм државе. Видимо да је и у Ваљеву интересовање за видео игре и баскет велико и овај пројекат је углавном усмерен на децу.

Жеља је да се они друже, баве спортом и упознају савремене гејминг и 5Г технологије, а најуспешнијима ће припасти и награде, попут препознатљиве столице, видео игара и дресова фудбалске и кошаркашке репрезентације. На свим догађајима имамо и бројне посетиоце који се заустављају и прате активности, што је наравно позитивно — поручила је Јована Петронијевић из Телекома Србије.

Караван је током последње две године обишао бројне градске тргове, али и спортске дворане.

С. Г.

МАЦА ЛИЛИ ЈЕ ПОБЕДНИЦА

Маца Лили, Милене Нинковић освојила је прво место на традиционалном, 13. Ројал Пет хепенингу у Ваљеву. Друго место припало је псу Рити и власници Маји Митровић Кеџман, док је трећа била куца Луција власнице Слађане Димитријевић. Они су освојили ваучере од по 10.000 динара за локалне амбуланте и пет шопове, а сви учесници су добили залихе хране за седам до десет дана.

Ова смотра, која се у оквиру Тешњарских вечери организује у континуитету од 2013. године, ове године окупила је 40 љубимаца, међу којима је било шест мачака. Организатори истичу да је циљ такмичења промоција истинске неге.

— Не гледамо да ли је у питању расни или мешанац, него се бавимо одговорним власништвом. Какав је тај однос између власника и љубимца, да ли је пас негован, да ли се лепо храни, да ли је третиран против паразита и вакцинисан. То је оно што је на првом месту - објашњава Лела Мирић и упозорава да љубимац није краткотрајна играчка за децу.

Због све већег броја кућних мачака, Лела изражава наду да ће се ускоро створити услови и за њихово засебно такмичење, по узору на веће градове.

Велику подршку овој акцији пружиле су и локалне ветеринарске амбуланте: Ана Вет, Марвет, Био ветерина, Супи и Адрина Вет.

Б. М.

БОРБЕ У ПЕСКУ

Поред традиционалних Игара без граница Спортско – рекреативни центар „Петница” био је и ове године у току Тешњарских вечери домаћин државног првенства у рвању на песку. Ово је био нови догађај у низу који организује локална Младост, клуб добро познат и у националним оквирима.

Поред сениора и сениорки умеће су на тропским температурама показали и перспективни рвачи узраста до 15 и

17 година. Екипно су се у сениорској категорији издвојили такмичари Посавине из Обреновца и девојке из

београдске Црвене звезде. Што се тиче млађих бораца запжени су били рвачи Олимпа из Смедерева и домаће Младости. Најуспешнији такмичар догађаја који је окупио 103 бораца из 21 клуба био је домаћи рвач Лазар Мирковић, док се код девојака истакла Милица Перовић из Црвене звезде.

Локална Младост је колектив са богатом традицијом у нашем граду, а осим успеха бораца свих генерација последњих неколико година организују и догађаје на државном нивоу у различитим узрастним категоријама. Признања не изостају ни у иностранству, па се тако овог лета Реља Лукић окитио златом на догађају у Словачкој.

С. Г.

ИГРЕ НА ВОДИ

Последње вече фестивала у комплексу спортско – рекреативног центра Петница пети пут заредом протекло је у знаку Игара без граница, које поред такмичарског карактера омогућавају забаву младим спортистима из нашег града.

Брзину и спретност показале су екипе ватерполо и пливачког клуба Валис, рвачког клуба Младост и одбојкашице Ваљева. Организатори су припремили пет игара, а изнад воде су се и овога пута нашле даске, балони и остале препреке које је требало савладати на најбољи могући начин. Наравно да су задаци били једноставнији онима који свакодневно тренирају у Петници, али су завидно умеће показали и остали ваљевски спортисти који вежбају у салама, односно на струњачи.

Као и ранијих година, поред жеље за победом, надметања су протекла у знаку комичних ситуација, које су измамиле осмех на лицима такмичара. Претходних година на овом догађају учествовали су и радници Градске управе, али и локални фудбалери.

С. Г.

КАД МАШТА ПОБЕДИ ВРУЋИНУ

У организацији Предшколске установе „Милица Ножица“, око 150 малишана представило се последње вечери фестивала на традиционалном маскенбалу, који је већ више од две деценије незаобилазан део Тешњарских вечери.

Деца рођена између 2019. и 2026. године окупиле су се најпре испред Центра за културу, одакле су у заједничком дефилеу кренула ка Градском тргу. Ни високе температуре нису спречиле родитеље да подрже своје малишане и да се заједно са њима представе.

У најмлађој категорији победник је Ива Ђукановић, код нешто старије деце издвојила се Ева Радовановић, док је у категорији малишана рођених 2022. и 2023. године тријумфовала Кристина Јазаревић. У старијим категоријама награде су припале Лазару Пушићу и Марини Јазаревић.

С. Г.

БЕБАЋИ СЕ ТРКАЛИ НА СТУДЕНТУ

У оквиру традиционалних Тешњарских вечери, Ваљево је и ове године било домаћин једног од највеселијих и најлепших догађаја намењених најмлађим суграђанима – „Трке беба“. Шеснаесто издање ове симпатичне манифестације окупило је чак 96 пријављених беба, а највеће интересовање било је за најмлађу категорију – пузаће, бебе до 12 месеци.

Такмичење је и ове године било подељено у три категорије: „Пузаћи“, „Гузаћи“, за бебе узраста до 18 месеци, и „Тркаћи“, за малишане до 24 месеца. Иако је такмичарски део важан, „Трка беба“ је пре свега прилика за дружење, смех и уживање родитеља, бака, дека и бројних посматрача.

У категорији „пузаћа“ први на циљ стигао је Игњат Сарић, а за њим и Ђурђина Гајић и Коста Николић. Најбржа међу „гузаћима“ била је Ђурђа Матић, а у стопу су је пратили Ђорђе Лекић и Коста Доксас. Међу најстаријима шампион је била Ева Радовановић, док је други на циљ стигао Александар Спасојевић, а трећа Ружица Мишковић.

Овогодишња трка одржана је на Студенту, док је претходних година мењала своје локације. Малишани су се раније надметали у парку Пећина, а када временски услови нису дозвољавали одржавање на отвореном, трка је сељена у Халу спортова. Нека од ранијих издања одржавана су и на тргу код споменика Десанки Максимовић.

Посебну пажњу и овога пута привукли су најмлађи учесници, али и њихови родитељи, који су бодрили бебе на путу до циља. За разлику од класичних трка, овде резултат често није најважнији – највише се памте осмеси, покушаји да се стигне до циља и симпатичне ситуације које „Трку беба“ сваке године чине посебном.

„Трка беба“ тако већ годинама представља један од препознатљивих и највеселијих садржаја Тешњарских вечери, манифестације која посебну пажњу посвећује и најмлађим Ваљевцима.

Б. М.

КРИЛА ЧЕКАЈУ НОВЕ ГЕНЕРАЦИЈЕ

Једрилица, симулатор и разговор о томе како изгледа једриличарска обука приближили су посетиоцима Тешњарских вечери део активности Аеро клуба „Ваљево“. Представљајући свој рад, чланови клуба посебну пажњу усмерили су на младе, којима желе да приближе једриличарство, али и атмосферу дружења која прати живот клуба на аеродрому у Дивцима.

– Ми хоћемо да објаснимо грађанству, пре свега млађој популацији, зашто смо ту, зашто постојимо и зашто се боримо. Првенствено је прича о једриличарској обуци. Свако ко жели да проба увек је добродошао. Може да дође, распита се и добије информативни лет, па да види да ли је то уопште за њега или њу – каже Слободан Рајевић из Аеро клуба „Ваљево“.

На презентацији посетиоци су могли да виде једрилицу „Цирус Стандард“, али и да испробају симулатор који се користи у обуци. Идеја је да се први сусрет са једриличарством учини непосредним и занимљивим – да се не остане само на причи о летењу, већ да се завири у свет који за многе почиње управо првим доласком у клуб. Аероклуб посебно рачуна на младе. На обуку могу да се пријаве већ од 14 година, а клуб кроз презентације и разговоре настоји да им покаже шта једриличарство заиста носи са собом.

Интересовање у Ваљеву и Колубарском округу, како истиче Рајевић, постоји, али много зависи и од тога колико се сам клуб ангажује у промоцији овог спорта. Током зиме, када нема летења, чланови Аероклуба представљају једриличарство у основним и средњим школама, на факултетима, трагајући међу младима за онима који ће пожелети да се опробају у овом спорту. Последњих година такав приступ даје резултате. Од 2021. године, када је после дуге паузе поново покренута једриличарска обука, сваке године било је кандидата који су после обуке остали у клубу. Управо у томе Аероклуб види један од кључева свог опстанка.

– Од сваке групе од шест – седам кандидата довољно нам је да један, евентуално два, остану у клубу. Кад кажем да остану, не вежемо ми њих, него се они једноставно „упецају“ и буквално су сваког викенда ту. Сматрају као да је то њихов клуб. То нам је циљ – да одржимо Аероклуб и да га подмлађујемо како би функционисао још много година – истиче Рајевић.

А иза свега није само жеља за летењем. Чланови Аероклуба свој рад заснивају на волонтеризму и љубави према овом спорту, а посебна вредност је, кажу, управо у дружењу које се наставља и када се слети.

Д. Д.

КУТАК ЗА ДУШУ У СРЦУ ТЕШЊАРА

Стара ваљевска чаршија Тешњар од првог маја богатија је за једно сасвим посебно место. Кафе „Чипка и калдрма“, чија је власница Наташа Веселиновић, отворио је своја врата са племенитом намером – да оживи овај историјски део града и заједници представи аутентични, господски салон каквих је некада било, а током трајања Тешњарских вечери, понудио је и занимљиве садржаје како би фокус фестивала вратио у стару чаршију.

Да је реч о пуном поготку, показује велико интересовање гостију. Оно што је посебно занимљиво јесте да овај амбијент, захваљујући друштвеним мрежама и Инстаграму, за сада више привлачи посетиоце из других градова широм Србије него саме Ваљевце.

– Објекат је првенствено направљен за моју душу, више за неко уживање. Није отворен у маркетиншке и комерцијалне сврхе, већ као кутак где људи могу на миру да попију кафу или сок, поједу колач и испричају се – истиче власница Наташа Веселиновић.

Током традиционалне манифестације „Тешњарске вечери“, овај кафе је заблестео у пуном сјају и понудио богат програм. Посетиоци су могли да уживају у тематским вечерима, међу којима се издвојило „Српско вече“ у организацији удружења „ЖЕМ“. Посебан печат летњем

програму дао је наступ музичара Оливера Костића из Шапца, а комплетна манифестација у овом шармантном простору симболично је заокружена још једним успешним дружењем у оквиру Клуба читалаца.

Б. М.

НАГРАДА У РАЂЕВОМ СЕЛУ

Седму годину заредом Туристичка организација Ваљева наградила је креативне суграђане који су желели да јавности прикажу своја дворишта. На конкурс који је расписан пре почетка овогодишњег фестивала пријавило се око 40 заинтересованих суграђана, а прва награда припала је Драгици Милетић из Рађевог Села. Иза ње се нашла Марија Марковић из Лукавца, док је треће место заузео Мирко Гркајац из Балиновића.

Директор Туристичке организације Ваљева Дарко Достанић подвукао је да трочлани жири није имао лак

избор, а награђени ће захваљујући ваучерима у Агромаркету моћи додатно да улепшају своје окружење.

– Намера нам је да фотографије дворишта представимо на друштвеним мрежама и тако мотивишемо и остале да се прикључе овој лепој традицији. Карактеристика овог конкурса је да су се издвојила дворишта у руралним подручјима. Раније смо награђивали и најлепши

балкон и излог, али смо након знатно већег интересовања одлучили да се у центру пажње нађу дворишта – поручио је Достанић.

Уручење награда и током овог летњег фестивала била је лепа увертира за наступ локалних културно – уметничких друштава.

С. Г.

ДОК ЧЕКАМО ПЕТУ ДЕЦЕНИЈУ

Директори културних установа можда су и најбољи саговорници везани за будућност фестивала који ће наредне године обележити четири деценије постојања. Како и шта даље једно је од питања које се неретко поставља, а део јавности сигурно је мишљења да су промене неопходне.

Матична библиотека је у оквиру традиционалног „Агапеа“ и ове године организовала бројне садржаје у овом периоду године, а директорка Виолета Милошевић дуги низ година је сведок културног живота нашег града.

– Тешњарске вечери су „преживеле“ кризе, а било их је више. Првобитни концепт се тек може назрети. Што се тиче будућности, публика је сама изабрала. Концерти привлаче велики број људи, који долазе не само из Ваљева већ и региона. Програми за децу и младе се траже, било да су у питању креативни, забавни или интерактивни садржаји. Све друго очигледно може да буде заступљено у мањој мери. Можда је кључ у фомирању програмског одбора у чијем саставу би били професионални организатори, али и представници уметничке сцене и грађани. Конкурс као форма позивања заинтересованих за учешће може бити пут да се стекне увид у понуду, а затим да се сходно буџету и квалитету, одбор определи за коначан програм.

Директорка Модерне галерије Марија Ђурић и ове године је привукла малишане кроз радионицу „Пронађи слику“, али и стручно вођење кроз актуелну изложбу у овој културној установи.

– За мене Тешњарске вечери представљају једну лепу традицију и у правом смислу те речи догађај на који су људи просто навикли у овом периоду године. Као неко ко је две деценије у граду прошао различите концепте фестивала мишљења сам да би у будућности требало размишљати мало другачије. Што се тиче концерата можда бих покушала са класичном музиком, организацијом ликовне колоније, а сам Тешњар односно стара чаршија је последњих година мало запостављена када су у генерално у питању културни садржаји.

Међуопштински историјски архив Ваљево ове године јавности је представио 60. број часописа Гласник, а директорка Бојана Савчић предлаже и нову локацију када је у питању наредна јубиларна година.

– Тешњарске вечери као манифестација са дугогодишњом традицијом окупљају публику различитих укуса

и интересовања. Самим тим, програм је шаренолик и нуди за сваког по нешто. За установе културе, по мени, је то прилика да се представе и неког другој публици, знајући да су посетиоци догађаја углавном нама добро познати. Сматрам да би наредне године, када Тешњарске вечери обележавају један леп јубилеј, део програма могао да се организује и у дворишту Међуопштинског историјског архива Ваљево. Да ли би то била позорница на отвореном или књижевно вече, препустићемо организаторима и заинтересованим учесницима да одлуче. У лепом амбијенту и са добром организацијом мислим да би то биле вечери за памћење.

Као неко ко је годинама уназад укључен у рад и функционисање културно – уметничких друштава Катарина Богутковић од недавно се налази на челу Центра за културу, установе која је једна од најзначајнијих када је у питању организација фестивала.

– Лепши изглед Тешњара сигурно би у будућности вратио већи део програма у стару чаршију. Тренутно за сваког има нешто занимљиво – од различитих музичких жанрова, дечијих представа, изложби... Моје мишљење је да треба повећати буџет како би манифестација трајала и више дана, јер би са правременом организацијом и рекламама привукли већи број посетилаца у наш град.

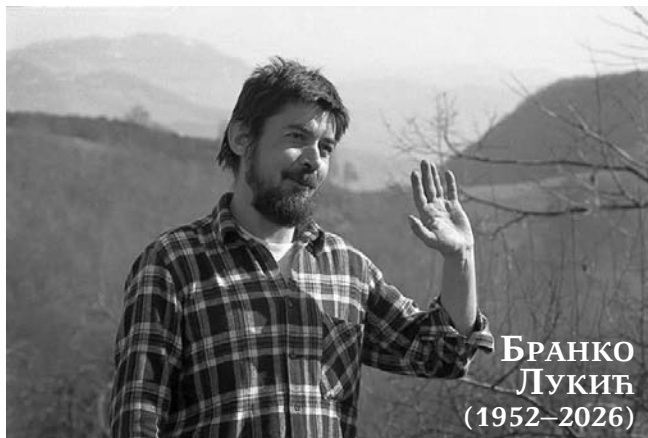
Интернационални уметнички студио Радован Трановац Мића готово сваке године у овом периоду организује изложбу, а пред фестивал и концерт младих музичара привукао је љубитеље културе у ову установу.

– Манифестација која се зове Тешњарске вечери последњих година нема никакве везе за старом чаршијом. Ја бих волела да активирају програми који су везани за простор који чини срце града. Ту је наравно и летња позорница, а неопходно је размишљати и о коришћењу мањих градских тргова око фонтане и Десанкиног трга. Што се програма тиче неопходно је дати прилику младим уметницима из нашег града, што би им био ветар у леђа за дали рад и усавршавање. Последњих година примећује се преклапање и публика просто није у могућности, чак и уколико то жели, да испрати све садржаје. Зато мислим да у будућности треба посветити пажњу сатници, јер сваки програм заслужује да буде представљен на најбољи начин – поручила је директорка Мирјана Војић.

С. Г.

КАКО СУ ПИСАЛИ...

Између два броја Тешњарског гласноше остали смо без драматурга Брана Лукића – Бранка, дугогодишњег уметничког директора овог фестивала и књижевника Славена Радовановића, првог уредника часописа који је пред вама. Тешко је остати равнодушан према начину на који су писали или говорили о актуелном тренутку летњег фестивала и изгледу старе чаршије. Овим редовима чувамо од заборавља њихов допринос култури нашег града.

БРАНКО
ЛУКИЋ
(1952–2026)

Кад су почетници прве Тешњарске вечери почињали, ни мислили нису да то треба баш дуго да траје. Основни циљ и радни задатак беше да се на културно – уметнички начин обележи отварање, рада темељно поправљене и долично моловане, наше старе чаршије. Речено – начињено. Што је најзанимљивије – народа изненада! И ко никад нигде није био – тај је долазио. Самим тиме, морале су се правити и друге и траће, па све преостале вечери. Није да није било проблема, јер не би ваљало да проблема нема. Селиле су се, горе – доле по Тешњару, док се нису населиле на Колубару, одакле се и дан дањи тиће...

Разлога има разних, али ни један толико вредан да Тешњарских не буде. Разуме се да има прича како ништа не ваља, па чак, у навали свеопштих промена, оне су као стално исте. Разуме се да то причају углавном они који су за 17 мимопрошних лета највише седам до осам пута прошли крај тих вечери... Као сви јавни послови, вазда изложени и оправдано подложни критикама, а Тешњарске су од године до године биле хваљене и кућене.

СЛАВЕН РАДОВАНОВИЋ
(1947–2026)

Од рођења сам у Тешњару. Овај крај је обележио мој живот и моје стваралаштво. Мислим, нажалост, да је мистификација Тешњара, бар код озбиљних људи доброно срушена, као што се урушава и вековна архитектура ове амбијенталне целине. Доказ за то су многе мале раднице, клонуле под тежином времена, али извесно и небрига. Посебно ми је тужно кад видим да су закључане, напуштене, да су људи, ваљда вођени неком другом „светлошћу“ отишли у друге крајеве града и да је овај пројекат очувања Тешњара поприлично пропао. Знам, други су простори атрактивнији, али Тешњар је један и морали бисмо више бринути о њему....

Град чине његови уметници и његове приче, а не пролазна бука. Ако заборавимо сопствене писце, занатлије и хроничаре, изгубићемо оно што нас чини Ваљевцима

Тешњарски Гласноша
година 1, број 2, 14. септембар 1987. год.

редакција овог броја:

Жељка Голубовић
Светлана Јевтић Петровић
Весна Милисављевић
Наташа Радић
Слађана Јосиповић
Славица Грујић

Главни уредник: Славен Радовановић

Технички уредник: Југослав Кандић

Зам. тех. уредника: Душан Малешевић

Секретар редакције: Марин Татијана

Опрема корица: Душан Арсенић

Гештет. тех. опрема: Миливоје Милинковић

Овај број ТЕШЊАРСКОГ ГЛАСНОШЕ штампан је у просторијама Ваљевске гимназије. Лист је ослобођен дажбина у периоду свога издавања. Тираж: 125 примерака.

(за директора Б. Андрића)

ПОКРОВИТЕЉ ФЕСТИВАЛА ГРАД ВАЉЕВО

ПОКРОВИТЕЉ ФЕСТИВАЛА: Град Ваљево

ПРОДУЦЕНТ ФЕСТИВАЛА: Центар за културу Ваљево

САВЕТ ФЕСТИВАЛА: Дарко Достанић, Мирко Ковачевић, Марио Бранцато, Младен Ристић, Андреј Вукојичић

УМЕТНИЧКИ ДИРЕКТОР: Веселко Белушевић

ИЗВРШНИ ДИРЕКТОР: Мирослав Мандић

ОРГАНИЗАТОРИ: Центар за културу Ваљево, Матична библиотека „Љубомир Ненадовић“ Ваљево, Народни музеј Ваљево, Интернационални уметнички студио „Радован Трнавац Мића“, Модерна галерија Ваљево, Завод за заштиту споменика културе Ваљево, Туристичка организација Ваљево, Установа за децу предшколског узраста „Милица Ножица“, Историјски архив Ваљево, ЦЗНТК „Абрашевић“, УФК „Валис“

РЕДАКЦИЈСКИ ТИМ: Борка Милутиновић, Слободан Глигорић, Дејан Давидовић; УРЕДНИК ФОТОГРАФИЈЕ: Жељко Бошковић;

ТЕХНИЧКИ УРЕДНИК: Јосип Грачанин; РЕАЛИЗАЦИЈА: Центар за културу Ваљево; ШТАМПА: Ваљево – Принт; ТИРАЖ: 500